

جمهوری آذربایجان خود را برای ریاست جنبش عدم تعهد آماده می‌کند

تصمیم پیروی از سیاست عدم تعهد توسط آذربایجان در اولین سالهای استقلال در زمان رئیس جمهور حیدر علی‌اف گرفته شد.

به گزارش آران نیوز: به نقل از وستینگ قفقاز، واصیف حسیئوف، محقق مرکز تحلیل روابط بین الملل باکو، در مقاله ای تحت عنوان: Azerbaijan sets to overtake the chairmanship of the Non-Aligned Movement برای نشریه New Eastern Europe می نویسد که تصمیم پیروی از سیاست عدم تعهد توسط آذربایجان در اولین سالهای استقلال در زمان رئیس جمهور حیدر علی اف گرفته شد.

اگرچه جنبش عدم تعهد (NAM) به ندرت در رسانه ها مورد بحث قرار می گیرد، این سازمان بین المللی شامل 120 کشور، 17 کشور ناظر و 10 سازمان بین المللی است. براساس اصول عدم شرکت در بلوک های نظامی، این سازمان به طور رسمی توسط 25 کشور از جمله هند، مصر و یوگسلاوی سابق در کنفرانس بلگراد در سپتامبر 1961 تأسیس شد. زمانی تصور می شد که جنبش عدم تعهد پس از پایان جنگ سرد اهمیت خود را از دست داده باشد، اما در عوض با توجه به بسیاری از چالش ها در طیف گسترده ای از حوزه ها از جمله امنیت، اقتصاد و تغییرات آب و هوایی، انگیزه جدیدی را به عنوان بستر همکاری بین کشورهای عضو دریافت کرد. جمهوری آذربایجان که از سال 2011 عضو کامل این سازمان است، در نظر دارد ریاست این سازمان را در هجدهمین اجلاس جنبش که از 25 تا 26 اکتبر در باکو برگزار می شود، به عهده بگیرد.

برای این جمهوری شوروی سابق، که در یک منطقه جغرافیایی بسیار حساس بین روسیه در شمال و ایران در جنوب واقع شده است، فرصت دستیابی به مقام پیشرو در سازمانی با 120 کشور از نظر سیاست منطقه ای و بین المللی بسیار مهم است. مشارکت در جنبش غیر متعهدا در باکو به عنوان فرصتی برای تقویت شهرت بین المللی آذربایجان در نظر گرفته می شود.

اصول سیاست خارجی جمهوری آذربایجان را می توان در 4 عنوان زیر توصیف کرد: سیاست چند بردار، چند جانبه گرایی، چند منطقه ای و چند فرهنگی بودن. واقعیت های ژئوپلیتیک منطقه و موقعیت آذربایجان انتخاب زیادی برای باکو باقی نمی گذارد، جز توسعه همکاری با بازیگران مختلف منطقه ای و جهانی و عدم اتحاد با هر یک از قطب های ژئوپلیتیک به ضرر روابط این کشور با سایر کشورها.

نکته قابل توجه این است که برخلاف بلاروس که به همراه ازبکستان و ترکمنستان به عضویت در جنبش عدم تعهد درآمدند، قانون اساسی دولت جمهوری آذربایجان "بی طرفی" را به عنوان یک رویکرد اجباری در روابط بین الملل تعریف نمی کند. اما دقیقاً مشکلاتی که در اثر بی ثباتی منطقه ای و از دست رفتن حاکمیت بر بیش از 20٪ از قلمرو این کشور توسط نیروهای ارمنستان به وجود آمده است، چنین راهبردی را ضروری ساخته است.

ایدئولوژی عدم تعهد توسط آذربایجان در زمان رئیس جمهور حیدر علی اف پذیرفته شد که سیاست خارجی متعادلی را دنبال می کرد. موضع عدم تعهد که جمهوری آذربایجان در روابط بین الملل از آن پیروی می کند، ناشی از عضویت آن در جنبش عدم تعهد نیست - بلکه نتیجه ترجیحات سیاسی این کشور پس از استقلال بود. در عین حال، این سازمان بستر بسیار مناسبی را برای ارتقاء چشم انداز سیاست خارجی خود برای باکو فراهم می کند و به آن این امکان را می دهد تا در زمینه تقابل میان روسیه، غرب و ایران از حمایت بین المللی برخوردار شود.

جمهوری آذربایجان تنها جمهوری قفقاز جنوبی است که تصمیم به پیوستن به بلوک های نظامی را نگرفته است، در حالی که گرجستان به طور فعال، هرچند ناموفق، به دنبال عضویت در ناتو است و ارمنستان عضو کامل سازمان پیمان امنیت جمعی (CSTO) است.

بر خلاف همسایگان، آذربایجان به دنبال توسعه مشارکت با روسیه و ایالات متحده بود و توانست اطمینان حاصل کند که انتخاب استراتژیک وی توسط دو قدرت رقیب پذیرفته شده است. به عنوان بخشی از مشارکت خود در برنامه "مشارکت برای صلح" ناتو، نیروهای آذربایجانی از سال 2002 در ماموریت های صلح به رهبری ناتو در کوزوو و افغانستان مشارکت می کنند. جمهوری آذربایجان همچنان با کمک به تأمین امنیت در فرودگاه بین المللی کابل، و همچنین بازرسی مسافران و محموله، به "ماموریت پشتیبانی قوی" ناتو کمک می کند.

بدون شک حل اختلاف درگیری ارضی ارمنستان و آذربایجان پیرامون قره باغ و مناطق اطراف آن نیز در فعالیت های وی در جنبش عدم تعهد در دستور کار رهبری آذربایجان است. درگیری بین دو جمهوری قفقاز جنوبی بیش از 30 سال است که ادامه دارد و ظاهراً به دور از توافق مسالمت آمیز است. مذاکرات درباره حل و فصل آن، که از زمان انعقاد توافق آتش بس در سال 1994 توسط گروه مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا به ریاست روسیه، ایالات متحده و فرانسه آغاز شد، در بن بست بوده است. در این شرایط، جمهوری آذربایجان جنبش عدم تعهد را بستر مفیدی برای جلب توجه به واقعیت های منطقه ای از اشغال 20٪ از سرزمین های شناخته شده بین المللی خود می داند.

جمهوری آذربایجان طی هشت سال گذشته از عضویت خود در این جنبش، بارها از این سازمان در مساله قره باغ حمایت دریافت کرده است. در اجلاس ونزوئلا در سال 2016، اعضای جنبش عدم تعهد خواستار حل و فصل مناقشه ارمنستان و آذربایجان قره باغ با حفظ مرزهای مستقل و بین المللی شناخته شده آذربایجان شدند. در عین حال، جمهوری آذربایجان به دنبال گسترش توانایی های این سازمان و کمک به تبدیل آن به یک بازیگر تأثیرگذار جهانی می باشد.